

Dane dzieci bezpieczne w sieci

Wraz z rozwojem nowych technologii liczba zagrożeń związanych z utratą danych stale rośnie. Najbardziej narażone na nie są dzieci. Dostęp do nieodpowiednich treści to niewątpliwie jedno z największych zagrożeń jakie czyha na najmłodszych użytkowników. Niestety, większość materiałów, które mogą mieć negatywny wpływ na psychikę i rozwój dziecka znajduje się w sieci legalnie – mowa tutaj m.in. o materiałach obrazujących przemoc, agresję czy nawołujących do nienawiści i dyskryminacji.

Z okazji przypadającego 11 lutego Dnia Bezpiecznego Internetu* Tomasz Soczyński, dyrektor Departamentu Informatyki w UODO, zachęca do propagowania działań na rzecz bezpiecznego korzystania przez dzieci z zasobów internetowych.

W jaki sposób rodzice mogą zapewnić bezpieczny dostęp do Internetu swoim pociechom?

– Rodzice mają obowiązek dbać o bezpieczeństwo swoich dzieci zarówno w realnym, jak i wirtualnym świecie. Należy uświadamiać je o zagrożeniach płynących z sieci. Istotne jest, aby nie zakazywać dziecku korzystania z Internetu, a jedynie pokazywać jego jasne i ciemne strony, żeby w przyszłości potrafiło samo zadbać o swoje bezpieczeństwo. Zapewnienie dziecku umiejętności skutecznej klasyfikacji i wartościowania zdobywanych informacji, może uchronić je przed potencjalnym niebezpieczeństwem – wyjaśnia Tomasz Soczyński i zaleca, aby: – Przed umożliwieniem dziecku dostępu do Internetu, powinniśmy przejrzeć wytyłumaczyć mu wszelkie znane nam zasady jego funkcjonowania, podkreślając przy tym, że nawet w cyfrowym świecie nie jesteśmy anonimowi i pozostawiamy po sobie ślady.

Nasza tożsamość jest kształtowana np. na podstawie danych uwierzytelniania, transakcji online, wykorzystywanych aplikacji czy śladów surfowania. Każda z czynności jest rejestrowana, a dostęp do informacji o naszej aktywności w sieci jest stosunkowo łatwy. Nie tylko dostawcy Internetu, agencje rządowe i organy ścigania, ale również osoby z naszego bliskiego otoczenia mogą mieć dostęp do naszych cyfrowych śladów. Dlatego bardzo ważne jest, aby umiejętnie chronić swoją tożsamość, stosując dbałość o wysoki poziom ochrony naszych danych osobowych i wszelkich informacji związanych ze sferą życia prywatnego naszych bliskich.

– O ile w przypadku najmłodszych pociech najskuteczniejszym sposobem ochrony jest po prostu wspólne korzystanie z sieci, o tyle u nastolatków jest to prawie niemożliwe. Wówczas z pomocą przychodzą chociażby filtry stron internetowych. Takie rozwiązanie pozwala na zablokowanie dostępu do konkretnych zasobów informacji. Oczywiście powstają coraz nowsze rozwiązania technologiczne, które uniemożliwiają pobieranie plików, przesyłają raporty o aktywności naszego dziecka w sieci, a także pozwalają na mobilne kontrolowanie jego działań w Internecie – tłumaczy ekspert UODO.

Przed czym należy przestrzegać dzieci w sieci?

Nie należy zapominać, że poza technologicznymi metodami kontroli rodzicielskiej, równie ważna jest rozmowa na temat zagrożeń płynących z sieci takich, jak uzależnienie od Internetu, kontakt z nieznanymi osobami, dostęp do niewłaściwych treści, czy np. tzw. cyberbullying – cyberprzemoc ze strony rówieśników przy wykorzystaniu różnego rodzaju narzędzi. *– Dzieci narażone są na taki atak przez udostępnianie w Internecie ich danych osobowych lub obrazów przez nich samych lub rodziców (nawet kilka lat wcześniej). W konsekwencji takiego działania mogą stać się również ofiarami wyłudzeń, kradzieży tożsamości i wszelkiego rodzaju oszustw. W takiej sytuacji należy podjąć wszelkie możliwe kroki, żeby temu zapobiec – przestrzega Tomasz Soczyński i dodaje: – Warto podkreślić, że większość przypadków związanych z kradzieżą tożsamości wynika z niewłaściwego zabezpieczenia danych osobowych lub przez nieodpowiedzialne udostępnienie swoich danych w sieci. Wykorzystanie cudzych danych bez wiedzy osoby, której te dane dotyczą jest działaniem niezgodnym z prawem.*

W sytuacji kiedy osoba staje się ofiarą wycieku danych najważniejszą kwestią jest działać rozważnie i zdecydowanie. Pierwszą do ustalenia kwestią jest źródło wycieku, jeżeli jest możliwość uzyskania informacji o tym, skąd dane wyciekły. Należy spróbować przypomnieć sobie, jaki zakres danych został podany na przykład w procesie rejestracji do serwisu. Na podstawie takiej informacji można zaplanować dalsze działania.

Gdy dochodzi do wycieku loginów i haseł do portalu internetowego (np. sklepu), to należy jak najszybciej zmienić hasło do tego serwisu, a jeżeli dopuszczono do tego, aby w innym miejscu używać tego samego hasła, to także należy je zmienić. Nie należy jednak zapominać, że to właśnie rodzice, są w głównej mierze odpowiedzialni za minimalizowanie ilości szkodliwych informacji, które mogą dotrzeć do dziecka za pośrednictwem Internetu – przypomniat.

Jak szkoła może wspomóc rodziców w kształtowaniu bezpiecznych zachowań?

Ponieważ bardzo ważnym elementem w uświadamianiu dzieciom, zarówno korzyści, jak i zagrożeń korzystania z Internetu, jest odpowiednia rozmowa i edukacja. UODO stara się wpiąć nauczycieli poprzez rozwijanie ich kompetencji bezpiecznego przetwarzania danych osobowych, by ci mogli dzielić się nie tylko z uczniami, ale również ich rodzicami. Dlatego już od 10 lat UODO organizuje program edukacyjny "Twoje dane- Twoja sprawa". Podstawowym jego celem jest poszerzenie oferty edukacyjnej placówek doskonalenia zawodowego nauczycieli, szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych o treści związane z ochroną danych osobowych i prawem do prywatności. Poprzez program nauczyciele pozyskują wiedzę o stanie prawnym ochrony danych osobowych w Polsce. Z kolei uczniowie zdobywają wiedzę na temat poszanowania praw człowieka, w tym szczególnie prawa do prywatności i ochrony danych osobowych. Program sprzyja kształtowaniu wśród uczniów świadomej i odpowiedzialnej postawy obywatelskiej. Jego rezultatem są liczne inicjatywy edukacyjne, a wiele z nich dotyczy bezpieczeństwa przetwarzania danych osobowych w sieci.

* Dzień Bezpiecznego Internetu obchodzimy co roku 11 lutego z inicjatywy Komisji Europejskiej, która ustanowiła go 2004 roku. Ma na celu inicjowanie i propagowanie działań na rzecz bezpiecznego dostępu do zasobów internetowych dzieci i młodzieży. W Polsce od 2005 roku Dzień Bezpiecznego Internetu jest organizowany przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę (dawniej Fundacja Dzieci Niczyje) oraz Naukową i Akademicką Sieć Komputerową (NASK) – realizatorów unijnego programu „Safer Internet”.